

pV=C

Jeroen Brouwer

Als gas op een constante temperatuur wordt gehouden, is het volume omgekeerd evenredig aan de druk. U zult deze Wet van Boyle kennen, of grondig hebben verdrongen. Door het samenpersen van een gas tot bijvoorbeeld de helft van het aanvankelijke volume, zal de druk toenemen. Met de rechtsbijstand is het niet veel anders. Als de toegang en effectiviteit moeilijker worden, zijn er gelukkig veel advocaten die in hun rol van partijdige belangenbehartiger tegendruk ontwikkelen.

De gevangenen van Guantánamo Bay worden aangemerkt als 'onwettige vijandelijke strijders'. Zij vallen daarmee niet onder de Geneefse Conventies. Deze gedetineerden bevinden zich in *legal limbo*. Geen krijgsgevangenen, en ook geen gedetineerden. In een zogenaamde *ruling* van de *District of Columbia US Circuit Court of Appeals* in een zaak aangespannen door Koeweitse, Britse en Australische gedetineerden, oordeelde het gerecht geen jurisdictie te hebben om claims aan te horen. 'There is a disturbing decision that gives the administration essentially unchecked power to imprison foreigners,' aldus de *International Herald Tribune* van 14 maart jl.

Het *Advocatenblad* schreef over de levendige discussie in Duitsland over de toelaatbaarheid van folteren, en de dreiging daarmee, om levens van mensen te redden. De *Frankfurter Allgemeine Zeitung* van 22 februari jl. maakte melding van een beslissing van het *Bundesgerichtshof* dat 'auch der Staat in einer ausserordentlichen, unvorhergesehenen Lage und bei einer tatsächlichen Gefahr für höchste Rechtsgüter sich auf einen rechtfertigenden Notstand berufen kann'. Het ging in deze zaak overigens om een contactverbod tussen gedetineerden (vermeende terroristen) en hun verdedigers, en niet om de toelaatbaarheid van dreiging met geweld.

Niet alleen op ons continent, maar ook in Amerika is deze discussie opgelaaid. *The Economist* kopte op 9 januari 2003: *Is torture ever justified?* Alan Dershowitz, een vooraanstaand Amerikaanse strafrechtadvocaat, introduceerde het 'tikkende-bom-scenario', met de dreiging van duizenden slachtoffers. 'You have good reason to believe that the prisoner knows where it is and that torture may force him to tell'. Hij verwacht dat de meeste mensen met toepassing van (dreigen met) geweld zullen instemmen.

Op advocaten die voor zo'n cliënt opkomen en willen afdwingen dat de rechten van hun cliënt worden gerespecteerd, rust de zware last tegen

deze pressie bestand te zijn en tegendruk te ontwikkelen. Zij verdienen alle steun. De algemene ratio van art. 6 EVRM is om te waarborgen dat een verdachte effectief kan deelnemen aan het strafproces. Dit betekent niet alleen het recht om aanwezig te zijn, maar ook het recht om rechtsbijstand te krijgen en om het proces effectief te kunnen volgen (zie uitspraak EHRM 14 januari 2003, besproken in het *NJB* van 14 maart 2003, p. 572).

Mr. Taru Spronken heeft aandacht gevraagd voor de bejegening van de advocaten in de zaak Krekar: 'Juist in tijden waarbij legitieme belangen van burgers in het gedrang komen door het politieke klimaat dat inmiddels rondom terrorismebestrijding heerst, moet de advocatuur ruggengraat tonen'. De Amsterdamse deken en ondergetekende hebben overigens al zeer kort na de aanhouding van de betrokken raadslieden de minister geschreven en blijkt gegeven van hun – bezorgde – aandacht als uiting van de plicht te waken tegen de feitelijke belemmering van advocaten in de uitoefening van hun beroep. In antwoord op Kamervragen schrijft de minister begrepen te hebben dat in de gedragingen van de advocaten voldoende aanleiding bestond hen aan te houden: 'Advocaten worden geacht hun cliënten met advies terzijde te staan. De advocaat die meent daar (verbaal) geweld en wederspanning aan toe te moeten voegen, heeft geen aanspraak op enige consideratie; het tegendeel is eerder het geval, omdat hij misbruik maakt van zijn geprivilegieerde positie.'

De zaak ligt nu in handen van het Openbaar Ministerie. Diens oordeel moet worden afgewacht.

Dat een advocaat zijn cliënt adviserend bijstaat en een geprivilegieerde positie heeft, is geen punt van discussie. Ook niet voor de minister. Over zijn speelveld, dat wil zeggen volume, kan discussie ontstaan.

Het natuurkundige maatje van Boyle, Gay-Lussac leefde van 1778 tot 1850 en groeide op ten tijde van de Franse en 'chemische' revoluties. Zijn comfortabele bestaan als zoon van een vermogend jurist werd verstoord door politieke en sociale onrust en pressie. Zijn leraar moest vluchten en zijn vader werd gevangengenomen.

Gay-Lussac zou als geen ander opgelucht de formule van Boyle toepassen. Met de dreigende verkleining van het speelveld voor advocaten zullen deze omgekeerd evenredig meer druk uitoefenen.

83e jaargang – 4 april 2003 – nr. 7
Verschijnt elke twee weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business Information bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie
mr. drs. G.C. van Daal
mr. W.K. van Duren
mr. Y. van Gemerden
mr. W. Heemskerk
dr. L. Hesselink
mr. A.A.M. van der Meer
mr. O.H. Minjon
mr. P.F.P. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Eindredactie
Linus Hesselink

Redactionele bijdragen
t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Uitgever
drs. J.W. van der Weele

Juridische Vacaturebank
www.jbb.nl

Beeld
Vormgeving: VILLA Y, Andre Klijsen
Tekeningen: Floris Tilanus
De Pinguin: W.C. van Manen

Lay-out/vormgeving
Unit-1, Dmitry de Bruin

Correctie
Sandra Braakmann

Druk
Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties
Brouwer's Direct Marketing bv
Postbus 90, 2380 AB Zoeterwoude
tel. 071-5897621, fax 071-5890580
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentierieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 1,89 per mm bij een kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 8: 4 april 2003
afl. 9: 18 april 2003

Nederlandse
Rechtspraak
Dreep uitgevers voor
vak en wetenschap

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531. Niet-leden betalen € 133 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting. Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl
Losse nummers: € 8